

Instytucja namiestników rzymskich w Judei była owocem wielu przyczyn historii królestwa. Aby zrozumieć jej genezę i zakres działania trzeba wyjść przynajmniej od czasów hasmonejskich. W większości przypadków głównym, a czasami jedynym źródłem tego okresu są opowiadania Józefa ben Mattiasa czyli Józefa Flawiusza zawarte w jego *Dawnych dziejach Izraela*, *Wojnie żydowskiej* i *Autobiografii*. Trudno powiedzieć, w jakiej mierze opowiadania te są historyczną prawdą, w jakiej odzwierciedlają krążące wówczas pogłoski, a jak dalece są projekcją autora, który chciał w jak najlepszym świetle ukazać Rzymian, którzy dali mu wolność i obywatelstwo. Z pisarzami, także historykami, bywa, jak słusznie zauważył Piotr Matywecki: „Zmarli utrwalają się w naszych umysłach wyrzeźbieni subtelnym światłowieniem – światłami podziwu, tęsknoty, miłości, rozczulenia, cieniami niechęci, urazy, pośmiertnej drwiny lub lekceważenia” (*Dwa oddechy...*, Warszawa 2010).

Drugim źródłem omawianego okresu historii Izraela są księgi święte (Biblia). Zawierają one nie tylko treść religijną, religijno-filozoficzną i poezję religijną, ale niemal połowa tych ksiąg wyraża idee religijne w formie opisu dziejów narodu wybranego. Ten opis dziejów Izraela to ukazywanie postaci historycznych z religijnego punktu widzenia oraz moralizowanie lub pouczanie czytelnika. Autorom chodziło o dzieło wywołujące w czytelniku zadowolenie estetyczne i religijne.

Oprócz źródeł pisanych ważnych informacji o czasach rzymskiej dominacji w Palestynie, a zwłaszcza o wojnach żydowsko-rzymskich dostarczają źródła archeologiczne i numizmatyczne.

PIUS CZESŁAW
BOSAK

RZYMSCY
NAMIESTNICY
JUDEI
CZASÓW
BIBLII

RZYMSCY NAMIESTNICY JUDEI CZASÓW BIBLII

